

بايتەن احمەتبايەۋ

تالاق

شىنجاڭ خالىق باسپاسى

بايتەن احمەتبايەۋ

حالىق

شىنجاڭ خالىق ياسىيىسى

۲۰۰۸ ۋەرسىيەسى

图书在版编目(CIP)数据

山:哈萨克文/白铁恩·阿合买提 著. 乌鲁木齐:
新疆人民出版社,2008.10
ISBN 978-7-228-12001-7

I. 山... II. 白... III. 诗歌—作品集—中国—
当代—哈萨克语(中国少数民族语言) IV. 1227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2008)第 164840 号

责任编辑:阿 山

责任校对:马吾提

封面设计:夏提克

山(哈萨克) 白铁恩 著

新疆人民出版社出版
(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码:830001)
新疆新华书店发行
乌光大公司艺林印务中心印刷
787×1092 毫米 32 开本 4.875 印张
2008 年 11 月第 1 版 2008 年 11 月第 1 次印刷
印数:1—2000

ISBN 978-7-228-12001-7 定价:9.00 元

جاۋاپتى رەداكتور: اسان ابدۇ ۋلى
جاۋاپتى كوررەكتور: ماۋلىت ئشارىپ ۋلى
مۇقاباسىن جوبالاعان: شاتتىق ائىسا

تاۋ

*

شىنجياڭ خالىق باسپاسى باستىردى
(ۋىرمجى قالاسى، وڭتۇستىك ازاتتىق كوشەسى، 348 - اۋلا)

شىنجياڭ شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىنەن تاراتىلدى
گۇاڭدا سەرىكتىگى يىلىن باسپا ورتالىغىدا باسلىدى
فورمات 1/32 1092 × 787، 4.875 باسپا تاباق

2008 - جىل، قاراشا، 1 - باسپاسى

2008 - جىل، قاراشا، 1 - باسلىۋى

تيراجى: 2000 — 1

ISBN 978 — 7 — 228 — 12001 — 7

باعاسى: 9.00 يۋان

..... رايىچ سىمە ؟	۶۴
..... رىئا - رىكاسىمە	۵۴
..... ؟ نى قىلىشىمۇ ؟	۶۴
..... مازمۇنى سىمە مە سىمە نى قىلىمىز	۵۴
..... نى مۇئالە	۵۴

1	وتان
2	تۇعان جەر
3	تايىعاتپەن سىرلا سىپىن
4	تاۋ
6	ولەشم
7	بولا المادىم
8	تلىم
9	اسىل اتا
11	قوش مۇكە
13	جارادىم دە
14	تارىلما
15	الى كەنجە
16	دۇستارمەن مەنىڭ بازارىم
17	دانالىق
18	النىستا
19	بىر سۇراق بار جانىمدى قىناپ جورگەن
20	ۇقىشى دوسىم
21	ساباقتاستار
22	سىغا سى
23	جارىما
24	ۇلىما

- 24 ۋەمىر جولى
- 26 جىرلار - اي
- 27 جۇمىسنىڭ نە؟
- 28 جارالماعان ومىرگە وتىسىز بولۇپ
- 28 قالتۇن
- 29 نە تىلەدىم
- 30 ولەش
- 31 جازىمىز ما مەنى
- 32 سۈنى بىلەم
- 32 قادىرى بولماسا دا قايران باسنىڭ
- 33 تىلەك
- 34 ۋىستاز ويى
- 35 ۋىسنداي بولساڭ نە ەتەدى
- 35 كەيىنر اتا - اناعا
- 36 ەكى بالا ۋىرىسسا
- 37 كەيىنر ەنە كەلىنىن
- 38 دارا شۇماقتار
- 39 ۋىالتادى - ۋ
- 40 ۋكىنىش - اق
- 41 جارقىن مەن رىزانىڭ تويىندا
- 42 ۋىقى
- 43 گۈلجان
- 44 خاتىرۋ قىزى لاي يىنگە
- 45 اگە ارناۋى
- 46 عا . . .
- 47 كەشىر مەنى

- 47 ۶ان تەكستەرى
- 49 ساۋلەگە
- 50 اق جۇرەگىم
- 51 ۸سۇر شىل سول جاس جانىڭنىڭ
- 52 ۷وي
- 53 ۸جالادا
- 53 ۶بىر وتىرىستاعى ۶ازىل
- 53 قىمايمىن قىبالعا
- 54 ۸بالاغا لەبىڭ تىمەسىن
- 55 قورقامىن
- 56 ۸اۋلىما كەل
- 57 ۸نالت ساعان سول كۈندەرا
- 59 ۸ارداقتى اتا
- 61 جارناما
- 62 ۶مازداپ ۶بىر تۇردىم
- 63 ۸دۇنيە سويلەسەيىن سەنمەنەن
- 63 ۸بەينەت جانە زەينەت
- 64 ۸نە ارتىق
- 66 قارلىعاشىم
- 67 ۸اقىن تويىنا ارناۋ
- 69 ۸ايتارىم
- 70 ۸سىرلاسايىن ولەڭىم
- 71 ۶بىلىدىم
- 72 ۸ماڭگى جاڭا
- 72 ۸تۈز بەيمىن
- 73 ۶اتاڭ سوزى

- 76 مېنە عاجاپ
- 77 تاۋغا بارساڭ
- 79 حالايىق ايتشى
- 80 قازاعىم - اي
- 81 دوسىم
- 82 اپىر - اۋ
- 83 بۇگىن نە عىپ
- 84 تىم قۇرىسا بولمادىڭ با قارا شالداي
- 85 وزگەلەرگە كوپ ءسوزىم اقباعان - دى
- 86 مەن راس اقىنىمىن با
- 87 اقىن ارحىۋى
- 91 جىر جولىندا كەلەمىن ازاپتانىپ
- 91 ماڭگۇرد
- 92 ومىرگە ەر كەلەدىڭ
- 93 قىنالىدىم
- 94 كىم كىنالى
- 100 ەي ، باۋىرىم
- 101 ءۇرمىجى باقشاسى
- 103 وكىنىش
- 104 ومىر ايتشى
- 106 كوڭىلىمنىڭ كىرى جوق
- 107 كەلدىم مىنا ومىرگە
- 108 قۇرداس جۇرەكتەن
- 110 بايعازى
- 113 جازعا قۇشتار جانىم بار
- 115 اسىل اعا

116	تاس باۋىر بۇل دۇنيە
119	قۇرداسما
120	ارناۋ
121	تۇعان جەر
123	سىرلاشۇ مەنىڭ بورىشىم
124	گۈل
125	بىلەسنىڭ بە
126	ادام بار جەردە
127	ۈزبەلەر
130	جاس اقىندارغا
131	قارتتارغا ارناۋ
133	ەركىن جايىپ ارمانىمنىڭ قاناتىن
135	دىدارىڭغا قۇزىر بوپ . .
137	ارتىمدا قالار بەلگىم بار
140	مەن جات كوزبەن قاراماسام باسقاعا
141	قالا بەرسىن قاستاسىم
143	قازاق
144	كەي مەزگىل ەسكە الامىن وتكەنمدى
145	نەسبە
146	اۋەيلىك جالعىز مەندە مە
147	تۇعان جەر

تۇتقان

ازاتتىقتىڭ تاغىمىن بىرا تۇپپىن،
تۇنغىڭلار جۇزىمدى العاش جۇپپىن،
سوندىقتان بىرا دوستمان جازا، جاۋىمالا
قاڭتارداعى قاھارلى ايازى سۇنقىلىن،

ن بوزىشىم كوپ وتەيتۇغىن مويىنمدا،
انا وتان دوستىم سەنىڭ قوينىڭدا،
ازات زامان بەسىڭ جىرى تىڭداعام،
ان اعلىغان كۈندە دۇمان توي مۇندا.

كەرىپىشىڭ بوپ قاچە تىڭە قالاسام،
پارمانىم سول الاۋىڭ بوپ جانان السام،
ن مۇلىڭ بولپ ءوزىڭلەۋشىن تەرتۇگىپ،
قەدەر ەڭبەكتە تەگەيىڭ بوپ سانالسام.

باقتىمىنىڭ ساعاتتارى ساناسام،
ن جانعا شۇاق كۈندە جاڭا تاماشاڭ. نە
نە پارمانىم جوق، انا وتان الدىڭدا، نە
نە ومىرا بوپى كەرەگىڭ جارا سام.

تۇغان جەر

تۇغان جەر اسپانگۇنىڭ اياسىندا،
ۋلانىڭ ەز تىرلىكتى قالاسىن با؟!
تالاپتىڭ جەلكەن جايدىم ايدىنىنا،
سومدالعام وت پەن سۇدىڭ اراسىندا،

قايتپايتىن قاجىرىم بار، كەرى كەتپەن،
تاس ۇگەر قايراتىم بار ويناپ وتپەن.
جانىم بار ناجاعايدان جالسىن العان،
نوسەرلى داۋىلىڭدى سەرىك ەتكەن.

نار تۇلعام شىڭدارىڭداي اسقار بىيك،
تۇراتىن باسىن شۇلەن شۇعىلا ءسۇيىپ.
سۇالار قاق تۇرعان ءبىر كولىشك ەمەن،
جىلت ەتەر جىلعاسى جوق قالعان تۇيىق.

بويىڭنان سان قاسىيەت تارالعان مىڭ،
مەن سودان قۇوات العام، ءنار العانىمىن.
سەندە ءوستىم ەز جۇزەك بوپ، ويتكەنى مەن،
ماپ - مايدا توپىراعىڭنان جارالعانىمىن.

بىر ئىككى پارچە لىقلىقنى بىر پارچە

نەپەسلىشەن ئىككى پارچە بىر پارچە

تابىعاتىن سىرلاسىپ

كوش چولپندا كەلمەن ارىپ - شارشاپ،

شارشاسام دا الدىمدى تۇرام اڭساپ.

توعىز ايلق انانك قۇرساعىنان،

ئىگالاۋمەن ومىرگە كەلگەم جار ساپ.

سوندىقتان دا تابىعات قارا ماعان،

ۋەلىسم بار الاتىن سىباعادان.

سىباعا ۋەشىن ماڭدايدان تەر توگەين،

تەر توگەيسە باق - داۋلەت قۇرالماغان.

تابىعاتتىك بىرىستى قۇشاعىنان،

الاتۇعىن ەنشىم بار ۋەسىرا مۇنان.

كەنەزەم ۋەسىر كەپسە ەگەر جەل وتىندە،

جىبىمەي مە تاڭدايم بۇلاعىنان.

بارى سىرلاس سەكىلدى شىك - قۇزدارىك،

قۇزدارىكداي دارىسا شاپىت - دارىن.

اڭسارىمدى سۇلۇۋان اۋدارسا ەگەر،

قۇمارىمدى قاندىرار بۇلبۇلدارىك.

جانىم جايىشاڭ، سارايم جاسىل كوكتەم،

تىلدەسەدى قىالىم زەڭگىر كوگپەن.

قاراعايداي قاسقايا قاراپ تۇرىپ،
كوز سالامىن الەمگە قوشامەتەن.

تالاپ كەرنەپ كەۋدەنى جۇلقىندىرعان،
ئار بزدەگەن اراداي ويدان - قىردان.
قايراتىمنىڭ سقىرعان اق بۇرقاعى،
وزەنىڭنىڭ دارىغان تولقىنىنان.
ئالى قاندى دەمەيمىن جان قۇمارىم،
ئالى الدا اڭسادىم قىزىققانىم.

كۈندە جاڭا بەينەڭنىن، لاززاتتانا،
كىم بىلەدى قانشاعا جان شىدارىن.
تاۋ

تاۋغا ۇقساغان مەنىڭ دە ەڭسەم بېنىڭ،
تاۋ تۇلغاسى كەۋدەمە جاتىر سېنىڭ.
شىڭخا قونغان وركەشتى بۇلتقا ەرنىڭ،
كەڭ الەمگە قارايمىن قاباق تۈيىنىڭ.

قانجاردايمىن قالدالغان شىڭخاردا-ۇشپا،
اقىمىڭنىڭ اسپانداپ تۇلەپ-ۇشساڭ،
قۇرساعىنان انامنىڭ تولغاق جەگەم،
سەندە تۇعام بۇلى تاۋ، قارا قوستا.

ايمالاعان بەتىمىن تاۋدىڭ جەلى،
جۈنىدىرعان كوكتەمنىڭ چاڭبىر سەلى.

جىلجىمايتىن ورنىنان مەن دە تاۋمىن،
تاۋ كىيەسى دىلەپ باققان مەنى.

مىڭغام

كوك ترەگەن تاۋداعى قاراعايدى،
تاۋدا تۇعان جان قالاى قالاىدى. مىڭغام
تاۋدا تۇپ، تاۋدا وسكەن لەي، ۇلاندار،
تاۋداي اسقاق بولماساڭ جارامايدى. مىڭغام

قباغىم قىس،
ءجۈزىم جاز،
كوڭلىم بۇلاق،
شاڭ باسپايتىن سارايم جاسىل قۇراق.
تاۋعا تارتقان مىنەزىم تايىعاتىم،
كەتپەيتىنىم سوندىقتان تاۋدان جىراق.

تىنىسى بار كەۋدەدە باي دالانىڭ،
تالايم تاۋ، قولما ايدى الامىن.
ەڭستەمەن، قاشاندا وركە ۇمتىلام،
قازاقتىن دەپ قايسىپاس ايتا الامىن.

تاۋ جەلپىنسى جەلپىنەم مەن دە ەرن،
تاۋعا دەگەن ماحاببات مەندە ترەڭ. مىڭغام
تاۋ دەگەننىڭ جىلجىمايتىن ۇلى بىرلىك،
ەل بىرلىگىن وانان دا بىيىك كورەم. مىڭغام

دېنەڭكە ھەنەنلەرنىڭ نىمىسىنىڭ
نەنەنلەرنىڭ پەلەمپەيلىمەن رەسەپىنىڭ

ولەڭسىم

دېنەنلەرنىڭ رەنەنلەرنىڭ نەنەنلەرنىڭ
ولەڭسىم ۋرپاينما قالار بەلگىم، نەنەنلەرنىڭ
جىرەنكەن شات ۋومىرىن تۇغان ەلدىڭ.
اقىننىڭ سەزىمى ۋۇشقىر، ۋىي شاپشاڭ،
بولسام دا مەندە ۋبىرى ارمانغا ەردىم.

بويىمدا تەبىنى بار تاس تۇلەكتىڭ،
قاشاندا دوسقا قالقان، جاۋغا وقپىن.
جارقى ەتىپ جالىنداماي سونۋدەن بەز،
ۋمىرگەدە ۋنان دا كەلگەن جوقپىن.

سوزىمدە جالىنى بار جانغان ۋتتىڭ،
بويىمدا ەنى بار ۋارى توكتىڭ.
باقىتىن ادامزاتنىڭ ارداق تۇتار،
مەن دە ۋبىر جاۋنىڭ ەرى ەلى شەپتىڭ.

قازاقپىن، ۋيغا شۇلەن، تىلگە بايىمىن،
ەمەسپىن ەسەرسوعى قۇر ايعايدىڭ.
جۇرەككە جىلى ۋتىپ جارقى بەرەر،
ولەڭنىڭ وزەگىنەن تۇغاندايىمىن.
شارىقتاپ بىيگىندە ۋورك تالاپتىڭ،
جەتكىزبەس جەل اياققا ۋت قاناتپىن.

ولەڭىم قاشانداعى جار شىسى بول، ساقا
جەڭىستىڭ، قۇۋانشتىڭ، سالتاناتتىڭ.

بىزگە بولالمايدىمىز، بولالمايدىمىز،
بولالمايدىمىز، بولالمايدىمىز.

بولا المادىم ابىداي، قاسىم داعى،
جىر شولپانى ايتۇلى عاسىرداعى.
اتا مۇرا ولەڭنىڭ كەڭ جايلاۋى
وسىلارمەن كوكتەدى، جاسىلداندى.

ۋەستى جوق جان بار ما، ارمانى جوق،
اقىن اقىن بولادى تالعامى كوپ.
مۇقاعالى سەكىلدى بىيىككە ورلەپ،
قۇلاپ بارىپ مەرتكەسەم ارمانىم جوق.

ولەڭ جازىپ كەلمىز باسقا - باسقا،
بىرەۋ تارلان تارتقانمەن، بىرەۋ جاس تا.
بىرەۋ شىخا تارتقانمەن، بىرەۋ ويغا،
اقىندار از ولەڭنەن ورگەن تاسپا.

قانقۇتتىرىپ ۇلتىڭنىڭ بويۇننا،
جىر جاز جاننىڭ ئار بەرەر وياۋننا.
شولگە شىققان سەلەۋدەي اندىز - اندىز،
قىزىقىپاس جۇرت دانى جوق سويۇنغا.

① بولالمايدىمىز - بولالمايدىمىز.

اقىن اتىن وڭايىغا بەرمەس خالىق،
جازا ئىشلىدى سارالار تەگىن تانىپ.
كۆپى كىگەن قازاقتىڭ قارا ولەڭىن،
مۇقاعالى قايتارغان شەكپەن جاۋىپ.

اتاق، مانساپ نە كەرەك اقىندارعا،
خالىق پەنەن ولەڭنەن جاقىن بار ما.
قان - سولى جوق جازساڭىز قاڭباق ولەڭ،
وندايىڭا مىنا جۇرت جاقىندار ما.

تىنباي كەزىپ كەلمىز جىر بازارىن،
مايەك نىزدەپ ولەڭگە تۇر نازارىم.
مۇقاعالى، شاقانوۋ، اساعاداي^①،
ارمانىم نە كەلتىرسەم جىر اجارىن.

تېلىم

قايسارلىقپەن قارىسىپ مەن كەلمىن،
جارالانىپ كەشە مەن سەندەلەمىن.
بىرەۋ داتتاپ، بىرەۋلەر كەيدە جاسقاپ،
تالاي جىلدار شولەيتتە شولدىگەمىن.
جاڭا عانا تاۋىپ اپ باعىتىمدى،
كوكىرەكتىڭ تاسقىنى اعىتىلدى.

① اساعاڭ - اسقار تاتانايەۋ.